

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DARE

Esas No : 2017/3301

DAVACILAR VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI STEYENLER : 1- Ziraat Mühendisleri Odası Kırklareli İl Temsilcisi
2- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

VEKİLLER : Av. Bülent Kaçar
Halise Hatun Mah. Adalet Meydanı Hükümet Aralığı
No.10 Kat.4 D.16 Uzunköprü/EDİRNE

DAVALI : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı -ANKARA

VEKİL : Huk. Müd. H. Gülce Atilla (Aynı yerde)

DAVALI DARE YANINDA

MÜDAHİL : Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel
Müdürlüğü - ANKARA

VEKİL : Av. Serkan Kılıç (Aynı yerde)

STEMİN KONUSU :

Kırklareli ili sınırları içerisinde kalan "TK Vize Termik Santrali" yapımı için 135 ha. büyüklükteki alanın "Enerji Üretim Alanı" olarak belirlenmesine yönelik Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 27.10.2016 tarihinde onaylanan Kırklareli ili 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı ve 1.110, 3.3.7, 2.50 sayılı plan notlarında yapılan değişiklik ile davacılar tarafından yapılan itirazların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Dava konusu plan değişikliği için teknik ve zorunlu sebep bulunmadığı, plan değişikliği ile getirilen kömüre dayalı termik santralin çevre açısından kirletici olduğu ve insan sağlığını tehlikeye attığı, 2009 tarihli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı ile Ergene Havzasındaki kirliliği önlemek için getirilen ilkelere aykırı olduğu, Danıştay Altıncı Dairesinin Trakya planlamasına dair daha önce verilmiş olan yargı kararlarına aykırı olduğu, bu nedenlerle dava konusu işlemin iptali ve yürütmesinin durdurulması gerektiğini ileri sürmüştür.

DAVALININ SAVUNMASI : Davanın öncelikle ehliyet ve süre aımı yönünden reddi gerektiği, dava dilekçesinde yer alan iddialar genel itibarıyla dayanaktan yoksun olmakla birlikte; söz konusu iddiaların tamamına yakınının termik santral projesine ilişkin olduğu göz önünde bulundurulduğunda iddiaların bu dava konusu çevre düzeni planı değişikliğinin iptal edilmesi ve yürütmesinin durdurulmasını gerektirecek nitelikte bulunmadığı, savunulmaktadır.

DAVALI YANINDA MÜDAHİLİNİN SAVUNMASI: Trakya Bölgesinin, elektrik enerjisinin yoğun olarak tüketildiği ve talebin hızla artmakta olduğu, ancak güvenilir kaynak tedariğinin aynı ölçüde sağlanamadığı bir bölge olarak dikkat çektiği; Trakya Bölgesinde kurulması planlanan termik santrallerde yerli kömür kullanılacak olmasından ötürü kurulacak santralin kömür rezervlerine yakın olmasının yanında; su temini ve kaynaklara yakınlık, elektrik iletim hatlarına yakınlık, zemin koşulları, depremsellik, arazinin mülkiyet durumu, arazinin bitki ve orman örtüsü, yerleşim yerlerine uzaklık, ulaşım imkânları (karayolu, liman, demiryolu, havalimanı vb.), rakım ve çevresel etkenler değerlendirilerek en uygun lokasyon seçimi yapıldığı; yapılacak olan termik santralin, son teknolojik altyapı kullanılarak çevre kirliliğini

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DAIRE

Esas No : 2017/3301

minimumuna indirecek ekilde üretime geçece i; termik santral gibi kamu uhdesinde bulunan büyük enerji üretim tesislerinde üstün kamu yararının söz konusu oldu u bu nedenlerle davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETKİK HAK M NURAN DO AN ÇAKMAK'IN DÜ ÜNCES : Dava, Kırklareli ili sınırları içerisinde kalan "TK Vize Termik Santrali" yapımı için 135 ha. büyüklü ündeki alanın "Enerji Üretim Alanı" olarak belirlenmesine yönelik Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından 27.10.2016 tarihinde onaylanan Kırklareli ili 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı ve 1.110, 3.3.7, 2.50 sayılı plan notlarında yapılan de i iklik ile davacılar tarafından yapılan itirazların zımninden reddine ili kin i lemlerin iptali yürütmenin durdurulması için açılmıştır.

Uyu mazlı ın çözümü için yerinde yaptırılan ke if ve bilirki i incelemesi sonucu düzenlenen raporda, "Dava konusu i lem Çevre Düzeni Planı genelinde ve ilkesel açıdan ele alındı ında, Trakya Bölgesi Ergene Havzasına ili kin geçmi plan ve yargı kararlarına aykırılıklar barındırdı ı, Plan Açıklama Raporunun ana hedefi ve yakla ımı olarak belirtilen tarım alanlarının korunması; Trakya Bölgesindeki a ırı sanayi büyümesinden kaynaklı olarak tarımsal ve do al alanların kaybedilmesi ve yer altı sularının azalması ve kirlenmesinin engellenmesi yönündeki temel plan stratejileri dikkate alındı ında, tarım (Vize) alanı üzerine getirilen termik santral yapımına yönelik plan de i ikli i i lemi ile çevre düzeni planının ana kararları, özellikle koruma-kullanma dengelerine ili kin kurgu ve dolayısıyla plan bütünlü ünün olumsuz etkilendi i, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli inde çevre düzeni planları için "çevre düzeni planı ana kararlarını, süreklili ini, bütünlü ü bozmayacak nitelikte, plan de i ikli i yapılabilir" ifadesinin yer aldı ı, davaya konu plan de i ikli i, planlama alanının alt bölgelerinde (Vize) çevre düzeni planında belirlenen ana plan kararını ve bu kararın süreklili i ile bütünlü ünü bozan nitelikte oldu u için ilgili yönetmeli e de aykırı oldu u, Bu saptamanın hem 1/100.000 ölçekli hem de 1/25.000 ölçekli davaya konu plan de i ikli i için geçerli oldu u" tespitlerine yer verilmi tir,

Tüm bu de erlendirmeler ı ında, ülkemizin bu e siz mekânında, kömüre dayalı termik santral planlanmasının do al çevre için planlarda konulan mekânsal ilkelere, planlama esasları ile kamu yararına aykırılık ta ıdı ı ve dava konusu plan de i ikli inin hukuka aykırı oldu u sonucuna ula ılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu çevre düzeni planı de i ikli inin yürütmesinin durdurulması gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Altıncı Daire since, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma için verilen süre geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldi i görülmekle yeniden incelendi, gere i görü üldü:

NCELEME VE GEREKÇE :

MADD OLAY :

Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı 24.08.2009 tarihinde onaylanmı , bu planın bütünüünün iptali istemiyle Danı tay Altıncı Dairesinde E:2010/797, E:2010/1051, E:2010/1281, E:2010/1361 ve E:2010/3829 sayılı davalar açılmış , 03.07.2012 tarihinde "Plan Politikaları" kapsamında saptanan yedi madde

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DARE

Esas No : 2017/3301

(3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7 sayılı maddeler), "Arazi Kullanım Kararları" kapsamında saptanan sekiz madde (3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15 sayılı maddeler), "Plan Hükümleri" kapsamında saptanan dokuz madde (3.16, 3.17, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22, 3.23, 3.24 sayılı maddeler) ve "Yargı Kararları" kapsamında saptanan iki madde (4.1 ve 4.2 sayılı maddeler) olmak üzere toplam yirmialtı madde yönünden yürütmenin durdurulmasına, diğer kısımları yönünden ise yürütmenin durdurulması isteminin reddine bilahare 25.12.2013 tarihinde yürütmesi durdurulan bölümler yönünden revizyon çevre düzeni planının iptaline, diğer yönlerden ise davanın reddine karar verilmiştir.

09.05.2013 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca onaylanan Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Değişiklikli Yapımı, aynı gün 1/25.000 ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı ve plan notlarında değişiklikli gidilimi, 1/100.000 ölçekli plan değişikliğine kararlı Danıştay Altıncı Dairesinde açılan davalarda, (**E:2013/7533, E:2014/2286, E:2013/8004, E:2013/6398, E:2013/8016, E:2013/7835, E:2014/5700, E:2014/9970, E:2014/9987 sayılı davalar**) 29.9.2015 tarihinde yürütmenin durdurulması isteminin kısmen kabulüne, kısmen reddine karar verilmiş, 21.09.2017 tarihinde E: 2014/2286, E:2013/7835, E:2013/6398 sayılı dosyalarda, 5.11.2018 tarihinde E: 2013/7533, E:2013/8004, E:2013/8016, E:2014/5700, E:2014/9970 sayılı dosyalarda dava konusu işlemlerin kısmen iptaline, kısmen davanın reddine karar verilmiştir.

8.10.2015 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı ve Plan hükümlerinde ve 1/25.000 ölçekli Tekirdağ İl Çevre Düzeni Planı ve plan notlarında değişiklikli gidilimi, Marmaraereğlisi-Sultanköy bölgesinde enerji üretim alanlarına ilişkin plan notları değiştirilmiştir, planlama kapsamında yasaklı faaliyet olarak gösterilen kömüre dayalı termik santrale enerji üretim alanlarında istisna olarak izin verilmiştir. Anılan değişiklikli kararlı Danıştay Altıncı Dairesinde açılan davalarda (**E:2016/1576, E:2016/2337, E:2016/2875, E:2016/2573, E:2016/6801, E:2016/7554, E:2016/8077**) 13.12.2016 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verilmiş, anılan karara karşı yapılan itirazlar Danıştay'dan Dava Daireleri tarafından 11.10.2017 tarihinde reddedilmiş ve 12.05.2020 tarihinde anılan dosyalarda iptal kararları verilmiştir (**E:2016/2337 K:2020/4132, E:2016/2875 K:2020/4135, E:2016/2573 K:2020/4134, E:2016/6801 K:2020/4136, E:2016/7554 K:2020/4137, E:2016/8077 K:2020/4138, E:2016/1576, K:2020/4133**).

27.10.2016 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yapılan değişiklikle, daha önce termik santral bulunmayan, planda tarım alanı ve orman alanı kullanımında bulunan Çorlu ve Vize bölgesinde kömüre dayalı termik santral alanı önerisi getirilmiş ve 1/100.000 ölçekli planın 2.10.31.1 sayılı plan notunda da değişiklik yapılarak planda belirlenmiş olan enerji üretim alanları dışında yeni kömüre dayalı termik santral alanı önerisi yapılamayacağı biçimindeki plan notu (k bendi) iptal edilmiştir.

Bu kapsamda 27.10.2016 tarihli işlem ile ;

-Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı,
- İstanbul Çevre Düzeni Planı,(Çorlu Çerkezköy'de öngörülen termik santral alanının sadece bir kısmı Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı dahilinde olup diğer kısmı İstanbul Çevre Düzeni planı alanına dahil oldu undan)

-Tekirdağ 1/25.000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planı,

-Kırklareli 1/25.000 Ölçekli İl Çevre Düzeni Planı değişiklikleri yapılmıştır.

T.C.
DANI TAY
ALTINCI DARE
Esas No : 2017/3301

Anılan plan de i ikliklerine kar ı açılan davalar devam ederken **17.10.2017 tarihli** plan de i ikli i ile **Çerkezköy Termik Santral alanı** tamamen Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı alanı sınırlarına ta nımı tır.

27.10.2016 tarihli plan de i ikliklerine kar ı Dani tay Altıncı Dairesine açılan davalarda;

E:2017/1351, E:2017/364, E:2017/1350, 2017/1255, E:201773301 sayılı dosyalarda; Kırklareli ili Vize ilçesinde önerilen termik santral alanı planlanması ve 2.10.31.1 sayılı plan notunda yapılan de i ikli in iptali istenilmi ,

E:2017/256, E:2017/1283, E:2017/929, E:2017/693, E:2017/1972 sayılı dosyalarda; 27.10.2016 tarihinde yapılan de i ikliklerin tamamının iptali istenilmi ,

E:2017/1163, E:2017/694, E:2017/1601, E:2017/1164, E:2017/365, E:2017/648 sayılı dosyalarda ise, 27.10.2016 tarihli de i iklikle belirlenen Çerkezköy Termik Santral alanı planlamasının ve 2.10.31.1 sayılı plan notunda yapılan de i ikli in iptali istenilmi ,

E: 2018/501, E:2018/4203, E:2018/2281, E:2018/2578, E:2018/2579, E:208/1988, E:2018/452, E:2018/2601, E:208/1555, E:2018/4105,E: 2018/4366 sayılı dosyalarda 17.10.2017 tarihli de i iklik ile konum de i ikli i yapılan Çerkezköy Termik Santral alanı planlamasının iptali istenilmi tir.

Bütün davaların çözümü dosyalar bir bütün olarak ele alınmak suretiyle gerçeikle tirilmi tir.

Bakılan dava, Kırklareli ili sınırları içerisinde kalan "**TK Vize Termik Santrali**" yapımı için 135 ha. büyüklü ündeki alanın "Enerji Üretim Alanı" olarak belirlenmesine yönelik Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından **27.10.2016** tarihinde onaylanan Kırklareli ili 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı ve 1.110, 3.3.7, 2.50 sayılı plan notlarında yapılan de i iklik ile davacılar tarafından yapılan itirazların zimnen reddine ili kin i lemlerin iptali yürütmenin durdurulması için açılmış tır.

LG L MEVZUAT:

Anayasanın Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler bölümü altında düzenlenen Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması ba lıklı 56. maddesi, herkesin, sa lıklı ve dengeli bir çevrede ya ama hakkına sahip oldu unu belirterek çevreyi geli tirmek, çevre sa lı nı korumak ve çevre kirlenmesini önlemek ödevini de Devlete ve vatanda lara vermektedir.

Anayasal kuralın ya ama geçirilmesine dönük olarak; bütün canlıların ortak varlı ı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri do rultusunda korunmasını sa lamak amacıyla yürürlü e konulan 2872 sayılı Çevre Kanununun 5491 sayılı Kanunla de i ik 3. maddesinde çevrenin korunmasına, iyile tirilmesine ve kirlili inin önlenmesine ili kin genel ilkeler belirlenmi tir. Bu **ilkeler** arasında; ba ta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kurulu ları olmak üzere *herkes, çevrenin korunması ve kirlili in önlenmesi* ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlü kılınması; bu alanlarındaki her türlü faaliyette i birli i yapılmasını öngörmesi; arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje de erlendirmesi yapan yetkili kurulu ları, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetmekle zorunlu tutması; yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile do al kaynaklar üzerindeki etkisinin sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak de erlendirilmesi ve çevre politikalarının olu masında *katılım hakkı* esasını getirmesi; Bakanlık ve yerel yönetimleri, meslek odaları, birlikler, sivil toplum kurulu ları ve vatanda ların çevre hakkını kullanacakları

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2017/3301

katılım ortamını yaratmakla yükümlü tutması bulunmaktadır.

İkelerde yer alan çevrenin korunması, çevre kirliliği ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarının açıklanması gerekmekte olup, bu kavramlar anılan Yasanın 2. maddesinde tanımlanmıştır. *Çevrenin korunması*; çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü, çevre kirliliği: çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etkiyi, *sürdürülebilir kalkınma ise*: Bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamalarını güvence altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve geliştirmeyi ifade etmektedir.

2872 sayılı Yasanın "Çevrenin korunması" başlıklı 9. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde, çevrenin korunması amacıyla; Ülke fizikî mekânında, sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, koruma-kullanma dengesi gözetilerek kentsel ve kırsal nüfusun barınma, çalışma, dinlenme, ulaşım gibi ihtiyaçlarının karşılanması sonucu oluşabilecek çevre kirliliğini önlemek amacıyla nazım ve uygulama imar planlarına esas teşkil etmek üzere bölge ve havza bazında 1/50.000-1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bölge ve havza bazında çevre düzeni planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir hükmü yer almıştır.

Dava konusu işlem tarihinde yürürlükte olan 644 sayılı Çevre ve Ehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 37. maddesinin 4. fıkrası ile 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır; aynı maddede, bu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Çevre ve Ehircilik Bakanlığına devredilen görevleriyle ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanlığına yapılmış olan atıfların Çevre ve Ehircilik Bakanlığına, bu görevlerle ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanına yapılmış olan atıfların Çevre ve Ehircilik Bakanına yapılmış sayılacağı belirtilmiştir; 2. maddesinin 1/a fıkrası ile Çevre ve Ehircilik Bakanlığı, yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemekle görevlendirilmiştir.

Anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin 7. Maddesinin 1. Fıkrasının (c) bendinde: "Havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak" görevi Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 9. maddesinin 1. fıkrasında da; "Bakanlık gerekli görülen hallerde, kamu yapıları ve enerji tesisleriyle ilgili alt yapı, üst yapı ve iletim hatlarına ilişkin imar planı ve deşifreliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan deşifreliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinde veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, deşifreştirmeye ve re'sen

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2017/3301

onaylamaya yetkilidir." hükmü ile Çevre ve ehircilik Bakanlı ının bu Kanundan kaynaklanan yetkileri de gösterilmi tir.

14.06.2014 tarihinde yayımlanarak yürürlü e giren Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli inde Çevre Düzeni Planı, "Varsa mekânsal strateji planlarının hedef ve strateji kararlarına uygun olarak orman, akarsu, göl ve tarım arazileri gibi temel co rafi verilerin gösterildi i, kentsel ve kırsal yerle im, geli me alanları, sanayi, tarım, turizm, ula ım, enerji gibi sektörlerle ili kin genel arazi kullanım kararlarını belirleyen, yerle me ve sektörler arasında ili kiler ile koruma-kullanma dengesini sa layan 1/50.000 veya 1/100.000 ölçekteki haritalar üzerinde ölçe ine uygun gösterim kullanılarak bölge, havza veya il düzeyinde hazırlanabilen, plan notları ve raporuyla bir bütün olarak yapılan plan" olarak tanımlanmı tir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli inin 20. maddesinin 2. fıkrasında, çevre düzeni planı de i ikli i esasları belirlenmi tir. Buna göre: "Çevre düzeni planı ana kararlarını, süreklili ini, bütünlü ü bozmayacak nitelikte, plan de i ikli i yapılabilir. *Çevre düzeni planı de i ikliklerinde*; a) Kamu yatırımlarına, b) Çevrenin korunmasına, c) Çevre kirlili inin önlenmesine, ç) Planın uygulanmasında kar ıla ılan güçlükler ve maddi hataların giderilmesine, d) De i en verilere ba lı olarak planın güncellenmesine, dair yeterli, geçerli ve gerekçeleri açık olan, altyapı etkilerini de erlendiren raporu içeren teklif ve talepler; idarece planın temel hedef, ilke, strateji ve politikaları kapsamında teknik ve yasal çerçevede de erlendirmeye alınarak sonuçlandırılır." kuralı yer almı tir.

HUKUK DE ERLEND RME:

Davalı idarenin ehliyet ve süre itirazı yerinde görülmemi tir.

Davanın durumu ve uyu mazlı ın niteli ine göre, ta ınmazların yerinde ke if ve bilirki i incelemesi yaptırılmasına karar verilmi , uyu mazlı ın kaynaklandı ı noktalar da göz önünde tutularak daha önceki revizyon çevre düzeni planını inceleyen bilirki i kurulundan farklı olan bilirki ilere inceleme yaptırılmı olup, Ortado u Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ehir ve Bölge Planlama Bölümünden Prof. Dr. Nil Uzun, Prof. Dr. Ela Babalık, Prof. Dr. Elçin Kentel Erdo a resen seçilmi tir.

27.10.2016 tarihli ve 17.10.2017 tarihli de i ikliklerin dava konusu edildi i **E:2017/1351, E:2017/364, E:2017/1350, 2017/1255, E:201773301,E:2017/256, E:2017/1283, E:2017/929, E:2017/693, E:2017/1972,E: 2018/501, E:2018/4203, E:2018/2281, E:2018/2578, E:2018/2579, E:208/1988, E:2018/452, E:2018/2601, E:208/1555, E:2018/4105,E: 2018/4366** sayılı dosyalar için 8.05.2019 tarihinde birlikte yerinde ke if ve bilirki i incelemesi gerçekleştirilmi tir.

Bilirki i Kurulundan;

1-27.10.2016 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı, plan notu ile 1/25.000 ölçekli Kırklareli l Çevre Düzeni Planında de i iklik yapılmasına ili kin nedenlerin, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli inde belirtilen, tanımlara, çevre düzeni planının niteli ine, bilgi ve verilerin toplanmasına ili kin esaslara, çevre düzeni planı sınırları içinde kalan alanlarda uygulanacak temel esaslara, planların hazırlanması, hazırlattırılması ve incelenmesi ve de i ikli ine ili kin idari ve teknik usullere, alt ölçekli planlarla ili kisine ve plan hiyerar isine uygunlu unun,

2-Uyu mazlık konusu olan alan ve kömüre dayalı termik santral yapımına yönelik

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2017/3301

plan rapor hüküm ve kararlarının 24.8.2009 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planında 5.6.2013, 8.2.2015, tarihlerinde yapılan de i iklikler ve anılan de i iklikler için açılan davalarda daha önce verilmi yargı kararlarına (Danı tay Altıncı Dairesi 5.11.2018 tarihli, E:2013/7533 K:2017/8788 sayılı karar Danı tay Altıncı Dairesi 13.12.2016 tarihli yürütmeyi durdurma isteminin kabulüne ili kin E:2016/2337 sayılı karar) aykırı düzenleme yapıp yapılmadı nın,

Bu çerçevede ehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadı na ili kin tespit ve de erlendirmelerin yapılması istenilmi tir.

Bilirki i Kurulu tarafından düzenlenen raporun sonuç kısmında:

"Dava konusu i lem, Çevre Düzeni Planı genelinde ve ilkesel açıdan ele alındı nda, Trakya Bölgesi Ergene Havzasına ili kin geçmi plan ve yargı kararlarına aykırılıklar barındırmaktadır.

Uyu mazlık konusu olan alan ve kömüre dayalı termik santral yapımına yönelik plan rapor hüküm ve kararlarının 24.8.2009 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planında 5.6.2013, 8.2.2015, tarihlerinde yapılan de i iklikler ve anılan de i iklikler için açılan davalarda daha önce verilmi yargı kararının Trakya Bölgesi Ergene Havzası geneline ili kin bir ilke kararı niteli i ta ıdı ı dikkate alındı nda, bu bölgede bir plan de i ikli i ile iki yeni termik santral alanı önerisi getirilmesi bu ilkesel yakla ım ile ters dü mekte, anılan yargı kararıyla ba da mamaktadır.

Dava konusu planın tarımsal üretim vurgusu ve açıkça ifade edilmi olan "tarım ve orman alanlarının di er kullanımlara açılmaması" gere i do rultusunda davaya konu plan de i ikli i i lem Çevre Düzeni Planının kendi ana stratejisine aykırılık ta ımaktadır.

Plan de i ikli i i lemi öncesindeki haliyle 2.10.31.1 sayılı Plan Hükümü de planın ana kurgusu ve stratejileriyle uyumludur. Ancak davaya konu plan de i ikli i ile burada yer alamayacak sanayi kullanımları içinden kömüre dayalı enerji üretim alanlarının ilgili plan hükmünden çıkarılması olması söz konusu ana plan kararları ve stratejisiyle çeli mektedir.

Vize ve Çerkezköy'de termik santral yapımına olanak tanıyan plan de i ikliklerinin Çevre Düzeni Planının kendi ana stratejisi, ana plan kararı ve yakla ımlarına aykırılık ta ıdı ı görülmektedir. Tarımsal alanda ve orman alanlarında önerilen iki Termik Santral Alanı ile Çevre Düzeni Planının "bölgenin ülkesel anlamda en büyük potansiyeli olan tarımsal üretimi desteklemek" ilkesi; "tarım dı ındaki fonksiyonları da bu do rultuda düzenlemek" ve "sanayi geli imini planlarla sınırlandırmak" ilkesi; "koruma kullanma dengesinin sa lanması" ilkesi; "tarım ve orman alanlarının di er kullanımlara açılmaması" ilkesi davaya konu plan de i ikli i kararlarıyla zedelenmektedir. Planın bu ana ilkeleriyle ba da mayan bir plan de i ikli i i lemi söz konusudur.

Plan Açıklama Raporunun ana hedefi ve yakla ımı olarak belirtilen tarım alanlarının korunması; Trakya bölgesindeki a ırı sanayi büyümesinden kaynaklı olarak tarımsal ve do al alanların kaybedilmesi ve yer altı sularının azalması ve kirlenmesinin engellenmesi yönündeki temel plan stratejileri dikkate alındı nda, tarım (Vize örne inde) ve orman (Çerkezköy örne inde) alanları üzerine getirilen termik santral yapımına yönelik plan de i ikli i i lemi ile çevre düzeni planının ana kararları, özellikle koruma-kullanma dengelerine ili kin kurgu ve dolayısıyla plan bütünlü ü olumsuz etkilenmektedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli inde çevre düzeni planları için "çevre düzeni planı ana kararlarını, süreklili ini, bütünlü ü bozmayacak nitelikte, plan de i ikli i yapılabilir"

T.C.

DANI TAY

ALTINCI DA RE

Esas No : 2017/3301

ifadesi yer almakta olup, davaya konu plan de i ikli i, planlama alanının alt bölgelerinde (Vize ve Çerkezköy'de) çevre düzeni planında belirlenen ana plan kararını ve bu kararın süreklili i ile bütünlü ünü bozan nitelikte oldu u için i lem bu nedenle ilgili yönetmeli e de aykırıdır."saptaması ve ifadeleri yer almaktadır.

Bilirki i raporunda konunun, ülkemizin çok de erli havzalarından birisi olan Ergene Havzası'nın bu özelli i, Havzanın su kirlili i, toprak kirlili i, hava kirlili i, yeraltı su seviyesinin dü mesi ve çok nitelikli tarım topraklarının amacı dı nda kullanılması gibi çok büyük çevre sorunlarıyla kar ı kar ıya olan ve bu yönlerden ayrıntılı analiz ve sentez çalı malarını içeren plan analitik raporu üzerine hazırlanan ve temel vizyon ve hedef olarak çevreye duyarlılı ı ve çevre kirlili inin önlenmesini önceleyen 2009 onaylı revizyon çevre düzeni planı ve bu plan hakkında verilen yargı kararlarıyla birlikte ayrıntılı bir ekilde incelendi i ve raporun içeri inin kapsamlı ve tutarlı oldu u görülmü tür. 27.10.2016 tarihli 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı ve uyu mazlı a konu 1/25.000 ölçekli Kırklareli İ Çevre Düzeni Planı De i ikli inin dava dosyası, birlikte ke if yapılan dosyalardaki bilgi ve belgelerle bilirki i raporları birlikte de erlendirilerek incelenmi tir.

Bu durumda;

1-Çevre düzeni planlarında yapılacak de i ikliklerle ilgili yukarıda içeri ine yer verilen ve mevzuata yansıyan ilkeler göz önüne alındı nda; dava konusu de i ikliklerin çevrenin korunması ve çevre kirlili inin önlenmesine yönelik olmadı ı, plan de i ikli ine davalı idarece neden olarak gösterilen hususların plana teknik ve bilimsel bir katkı sa lamadı ı, Yönetmelik'teki ilkelere uygun olmadı ı,

1/100.000 ölçekli revizyon çevre düzeni planı ve 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planında sanayi geli iminin sınırlandırılmasının ana ilke olmasına kar ın, planın vizyon ve ilkeleri ile taban tabana zıt ve aykırı biçimde, tarım toprakları aleyhine ve yeraltı su rezervlerine zarar verebilecek ekilde kömür çıkarılmasını öngören ve çevre kirlili ine yol açma potansiyeli bulunan sanayi/enerji yatırımlarını destekleyen planlamanın anılan ilkelere uyumlu olmadı ı;

Dava konusu plan de i ikli inde bu yönlerden planlama esaslarına ve hukuka uyarlık bulunmadı ı anla ılmı olup; davalı idarece bilirki i raporuna bu hususlarla ilgili olarak yapılan itirazlar da yerinde görülmemi tir.

2-Plan Açıklama Raporunda, Trakya Bölgesi'nde kömür çıkarılmasının akiferler üzerinde yapaca ı tahribatlar belirtilmesine kar ın, Tekirda ili, Çerkezköy ilçesinde orman alanı üzerinde enerji üretim alanı (EÜA) gösterimi ile **bölgedeki mevcut kömür rezervlerinin kullanılması** amacıyla bir adet termik santral öngörülmesine ili kin plan de i ikli inin santralin ihtiyaç duyaca ı so utma ve di er kullanım suyunun, yeraltı su rezervleri üzerinde olumsuz yönde etki yapacak olması ve Ergene Havzasının ba ta gelen çevre sorunu haline gelen yeraltı su kaynaklarındaki hızlı azalı ı nedeniyle yeraltı suyu kullanacak yeni sanayilerin kurulmasına izin verilmeyen Revizyon Çevre Düzeni Planı kararının sürdürülebilirlik ve planlama ilkelerine aykırı olması nedenleriyle uygun olmadı ı;

Davalı idarenin; kömür çıkarımının çevreye ve do al de erlere zarar vermeden, bu alanlar üzerinde olumsuz etkileri en aza indirmenin önemli oldu u, kömür çıkarmaya ili kin çevre düzeni planının (ÇDP'nin) Plan Açıklama Raporunda bu yönde ifadelerin yer aldı ı, bu planın yol gösterici ve stratejiler üretti i, aksi yönde bilirki i raporunda yapılan de erlendirmelerin do ru olmadı ı, DS Genel Müdürlü ünün analizleri do rultusunda

T.C.
DANI TAY
ALTINCI DA RE
Esas No : 2017/3301

olu turulan 'Yer altı Suyu Besleme Alanları' ve 'A ırı Yer Altı Suyu Çekim Alanları'nın plan kararı olarak ÇDP'de yer aldı ı, planda aykırılık olmadığı yolundaki itirazlarının rapordaki saptamalar kar ısında isabetsiz oldu u;

Dolayısıyla Ergene Havzasında planlanan di er termik santrallerle (Çerkezköy) dava konusu alana yönelik termik santralin bütünlü ü dikkate alındı ında, dava konusu 1/25.000 ölçekli plan de i iklimi ile getirilen, Kırklareli Vize ilçesinde Ergene Havzasında ba ta gelen çevre sorunu haline gelen yeraltı su kaynaklarındaki hızlı azalı nedeniyle yeraltı suyu kullanacak yeni sanayilerin kurulmasına izin verilmemesine ra men bu kapsamda bulunan ithal ve/veya yerli kaynaklı ve mevcut kömür rezervinin kullanılmasına dönük olarak **kömüre dayalı termik santral (so utma sistemi yönünden bir ayırım yapılmaksızın) kurulmasına olanak sa layan dava konusu planlamanın Ergene Havzası açısından sürdürülebilirlik ilkesi, planlama esasları ve kamu yararına uygun olmadığı** sonucuna varılmış tır.

3-Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planının, 2.10.31.1 sayılı plan notunda de i iklim yapılarak planda belirlenmi olan enerji üretim alanları dı ında yeni kömüre dayalı termik santral alanı önerisi yapılamayaca ı biçimindeki plan notu olan (k) bendinin iptali ile üst ölçekte yapılan bu de i iklim ile ba lantılı olarak 1/25.000 ölçekli Kırklareli I Çevre Düzeni Planının 1.110, 3.3.7 ve 2.50 sayılı plan notlarında da de i iklim yapılması hususuna gelince; 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planında amacın, bölgede a ırlıklı olarak tarımsal faaliyetlerin geli tirilmesinin olması, bu planın gerek vizyon, gerek hedef ve ilkeler ve gerekse de amaç maddelerinin hiç birinde bölgenin bir enerji üretim bölgesi/alanı haline getirilmesi yönünde bir ifadenin yer almaması, aksine plan açıklama raporunda özellikle bu türden kirletici sanayilerin bölgede yer alamayaca ına dair düzenlemelere yer verilmesine ra men planın bütünselli ini tümüyle ortadan kaldıracak ekilde planın ana hedef, ilke ve amaçlarına aykırı olarak yapılan plan notu de i iklimi inde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1.Davacının yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne,

2. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 6352 sayılı Kanun ile de i iklim 27. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen artların birlikte gerçekleştirilme i anlaşıldı ından, Kırklareli ili sınırları içerisinde kalan "**TK Vize Termik Santrali**" yapımı için 135 ha. büyüklü ündeki alanın "Enerji Üretim Alanı" olarak belirlenmesine yönelik Çevre ve ehircilik Bakanlığı tarafından **27.10.2016** tarihinde onaylanan Kırklareli ili 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı ve 1.110, 3.3.7, 2.50 sayılı plan notlarında yapılan de i iklim ile davacılar tarafından yapılan itirazların zımnen reddine ili kin i lemlerin **YÜRÜTMES N N DURDURULMASINA,**

3. Bu kararın tebli ini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danı tay dari Dava Daireleri Kuruluna itiraz yolu açık olmak üzere, 12/05/2020 tarihinde **oyçoklu uyla** karar verildi.

Ba kan
Emin
SINMAZ

Üye
Ekrem
ÖZÜBEK
(X)

Üye
Binnaz
MAH O LU

Üye
Ahmet Murat
ALTU

Üye
Ali
ÇOPUR

T.C.
DANI TAY
ALTINCI DA RE
Esas No : 2017/3301

(X)KAR I OY:Genel ilke olarak, plan kararları ile fiziksel çevreyi sağlıklı bir yapıya kavuşturmak, yatırımların yer seçimlerini ve gelişmelerini yönlendirmek ve toprağın korunma, kullanma dengesini en rasyonel biçimde belirlemek amaçlanır.

Bu amaç çerçevesinde, Çevre Düzeni Planı ölçekte hangi usul ve esaslara göre planlama yapılacağı ayrıntıları ile ilgili Kanun ve Yönetmeliklerde düzenlenmiştir.

Çevre düzeni planlarını leke plan olmaları nedeniyle uygulama imar planları gibi değerlendirilmeyeceği gerektiğinde üphe bulunmamaktadır.

Dava konusu 27.10.2016 tarihli çevre düzeni planı de ikliliyle Trakya Bölgesinde Kırıkkale Vize İçesinde ve Çerkezköy de iki adet termik santral alanı belirlenmiş, ve 2.10.31.1 sayılı plan notunda de iklilik yapılarak kömüre dayalı termik santral yasaklı olmaktan çıkarılmıştır. 17.10.2017 tarihli de iklilik ile de Çerkezköyde yapılması planlanan termik santralin konumu de iştirilmiştir. Bakılan dava ve diğer davalar bir bütün olarak incelenip yerinde ke if ve bilirkişi incelemesi yapılmıştır. Bilirkişi incelemesi sonucu yapılan tespitler soyut ve genel niteliktedir.

Davalı idare tarafından; 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının üst ölçekli planın bir gerekliliği olarak, sorunları gören ve çözümler sunan, çözüme yönelik stratejiler getiren özellik taşıdığı, dava konusu plan de iklilikleri ile getirilen arazi kullanım kararlarına yer altı sularına ilişkin plan hükümlerinin aksine uygulama yapılmasının mümkün olmadığı, bu bölgelerdeki tüm uygulamaların DS Genel Müdürlüğü'nün izin ve denetiminde olduğu; dava konusu termik santrallerde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca Dolaşım Akıkan Yatak Teknolojisinin kullanılmasının öngörüldüğü; bu teknolojiye yanma sonucu çıkan kirleticileri taşıyan baca gazlarının gerekli arıtma işlemlerinden geçirildikten sonra baca veya soğutma kulesi vasıtasıyla havaya verileceği; baca gazları yarı kuru kireç yöntemi ile SO2 arıtımına tabi tutulduğunda baca gazının sıcaklığının 80-90 derece gibi düşük sıcaklık değerinde havaya verileceğinden baca gazının sahip olduğu ısı enerjisinin çevresel olarak kullanılabilir ve sıcaklık üzerinde etkili olması beklendiği; aynı zamanda bölgede kullanılan kömürün kalitesinin artırılıp kontrollü biçimde dağıtımının sağlanmasının da bölgedeki kirlilik yükünü azaltmaya yardımcı olacağı; Termik santrallerin kurulumu yapılmadan önce Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliğindeki gereği, ÇED süreci yürütüleceği, çevreye olası etkileri bu süreçte daha detaylı bir şekilde araştırılarak irdeleneceği; ÇED sürecinde, çevresel önlemlerin ilgili mevzuatta tariflenen şekilde alınmadığının tespiti ve çevreye olumsuz etkilerinin ortaya çıkması halinde ise "ÇED Olumlu Kararı" verilemeyeceği, Trakya Bölgesinin, elektrik enerjisinin yoğun olarak tüketildiği ve talebin hızla artmakta olduğu ancak güvenilir kaynak tedariğinin aynı ölçüde sağlanamadığı bir bölge olarak dikkat çektiği; Trakya Bölgesinin arz güvenliğinin kısa vadede bazı iletim yatırımları ile sağlanabilecek olsa da orta ve uzun vadede arz güvenliği için bölgede çevresel duyarlılık gözetilerek ve yüksek verimlilikteki ileri kömür yakma teknolojilerinin kullanılması sağlanarak Trakya'daki linyit rezervlerinin enerji üretimine açılmasının; doğalgaz santralleri haricinde diğer "baz yük" santrallerinin de kurularak doğalgaza olan bağımlılığın azaltılıp kaynak çeşitliliğinin artırılmasının yüksek önem arz ettiği; yönünde savunma yapılmıştır.

Bölgede enerji üretim alanlarının da bulunmasını sağlayacak şekilde üst ölçekli planda tematik düzenleme yapılmasında mevzuata ve kamu yararına aykırılık bulunmadığı, gerek plan hükümleri gerekse yer altı sularına ilişkin mevzuat hükümleri uyarınca yer altı sularında izinsiz, kontrolsüz ve amaç dışı kullanımının yapılmasının mümkün olmadığı, dava

T.C.
DANI TAY
ALTINCI DA RE
Esas No : 2017/3301

konusu evre dzenu planı de i iklimin Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlı ına iletilen talep do rultusunda ülkenin artan enerji aının kapatılması amacıyla yapıldı ı, alt ölçekli planlarda daha detaylı irdelenece i, termik santralin yapımı a masında çevreye zarar verilmemesi için evresel Etki De erlendirmesi olumlu kararının alınacak olması birlikte de erlendirildi inde dava konusu i lemin yürütmesinin durdurulmasını gerektirecek hukuka aykırılık bulunmadı ından yürütmeyi durdurma talebinin reddi gerekti i oyuyla Daire kararına katılmıyorum.

ye
Ekrem
ÖZÜBEK